

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ

БУКОВИНСЬКИЙ ВЕСНЯНИЙ ХРОНОГРАФ

Інформаційний дайджест. Випуск 3

Чернівці, 2022

УДК 94(477.85)

Б 90

Буковинський весняний хронограф : інформаційний дайджест. Вип. 3 / Чернівецька обл. б-ка для дітей ; уклад. Н. Кадюк. – Чернівці, 2022. – 8 с.

Квітневі дні буковинського календаря присвячені дням народження та ювілейним датам відомих та поважних буковинців, про яких вміщено розповідь в інформаційному дайджесті.

Підготувала Н. Кадюк
Технічний дизайн Т. Дудчак
Відповідальна за випуск А. Біла

Чернівецька ОБД
Зам. № 8

1 квітня – 110 років від дня народження заслуженої художниці України Одарки Киселиці.

Це одна з найталановитіших художниць у буковинському мистецтві ХХ ст. Майбутня мисткиня народилася 1 квітня 1912 року у с. Берегомет Вижницького району, у самому серці буковинських Карпат. Дитячі та юнацькі роки Одарки пройшли у с. Лукавці Вижницького району, де батько дівчинки працював директором школи. Юна художниця зростала в інтелігентній родині, яка позитивно впливала на формування її мистецької особистості. З дитинства Одарка захоплювалася народним мистецтвом, особливо писанкарством. Враження від спілкування з мальовничою карпатською природою та народним мистецтвом втілилися згодом у її самобутні живописні полотна.

Потяг до навчання мистецтву привів Одарку в Чернівці у майстерню відомого чернівецького художника Пантелеймона Видинівського (1891-1978). Він побачив у дівчинці самобутній талант і порадив батькам відправити її на навчання до професійного мистецького закладу.

У 1930 році Одарка вступила до Празької академії мистецтв, яку успішно закінчила 1939 року. В академії вона навчалася у майстерні відомого чеського портретиста Вратіслава Нехлеби (Vratislav Nechleba, 1885 – 1965). З 1949 року художниця жила і працювала в Чернівцях. Свої мистецькі уподобання втілювала у портретах, натюрмортах та краєвидах. Стилiстична манера Одарки Киселиці увiбрала у себе досягнення європейського мистецтва ХХ столiття у поєднаннi з народними традицiями. Головною особливiстю та найвищим досягненням художниці є розкриття багатства кольору з акцентуванням на його декоративних властивостях.

У 1954 році художниця вступила до Чернівецького відділення Спілки художників СРСР. Визнання прийшло до Одарки Киселиці тільки наприкінці життя. У 1988 році відбулася її перша персональна виставка в Чернівцях. Пізніше були проведені виставки: в Чернівцях – 1992, 1996, 1997; 2007, Вижниці – 2003; Сучаві (Румунія) – 1997; Києві (Національний художній музей) – (1997).

У 1996 році художниця отримала Обласну премію ім. Сидора Воробкевича, а в 1997 році – звання Заслужений художник України. Твори Одарки Киселиці зберігаються у Чернівецькому художньому музеї, Чернівецькому краєзнавчому музеї, музеях України, приватних колекціях.

Де можна прочитати про художницю

1. **Киселиця Одарка : художниця : 100 років від дня народження // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2012 році.** - Чернівці, 2011. - С. 71-73. - Бібліогр.: с. 72-73.

3. **Киселиця Одарка Олексіївна : [український живописець] // Видатні діячі культури та мистецтв Буковини.** Вип. 2. : біобібліографічний довідник. - Чернівці, 2012. - С. 71.

2. **Матвіїшин, Галина. Одарка Киселиця : академічний художник, залюблений в Буковину /** Матвіїшин, Галина // **Буковинське віче.** - 2017. - № 14, 20 квіт. - С. 1-2.

6 квітня – 85 років від дня народження української поетеси, педагога, громадської діячки Олександри Приходько-Возняк.

Олександра Григорівна – член Національної Спілки Журналістів, член Асоціації українських письменників, лауреат чотирьох літературно-мистецьких премій ім. Дмитра Загула, Ольги Кобилянської, «Сентіменто поетіко» (м. Мілан, Італія) та педагогічної премії ім. О. Поповича. У свій час була нагороджена орденом «Знак пошани», знаком «Відмінник освіти України», її ім'я занесено до енциклопедії «Кращі люди України».

Народилася поетеса 1937 року в с. Ново-Андріївці на Миколаївщині. Її дитинство прийшлося на воєнні та повоєнні літа – скупі на ласку, на достаток. Сім'я складалася з п'яти осіб. Батьки жили дружно, хоч були важкі часи: голодомор, репресії, неповага до селянина... В сім'ї любили пісні, гумор, живе слово. Батько та мати працювали від зорі до темної ночі та війна розлучила їх назавжди. Батько не повернувся з війни. Мати працювала в колгоспі, самотужки виховувала доньок.

Упродовж всього життя Олександру Григорівну супроводжує поезія – чиста, як слеза, вічна як добро. Її перші вірші були про осінь. А згодом про шкільне життя, дружбу, товаришування. Про несміливі проби пера внучки дізнався її дідусь Кузьма Кирилович Вітер, що славився умінням розповідати силу-силенну казок. Він же допомагав їй у виборі книг для читання, постійно підтримував бажання писати казки.

У Миколаєві пройшло дитинство, юність поетеси. Вісімнадцятирічна Олександра вступила до Миколаївського педагогічного інституту. Після його закінчення у 1960 році життєва дорога привела Олександру Григорівну на

Буковину. Тут, на Глибоччині, знайшла свою долю – Миколу Васильовича Возняка.

Напевне, ніде так не писалося, як на Буковині, яку назавжди полюбила. Про це свідчать збірки її поезій «Чебрецевий квіт», «Гагілочки. співанки, казочки», «Казки старого Вітра», «Таємниці букових лісів», «Дарунок», «Скарби загадкового птаха», «Козацькі шляхи», «Світло чистої зорі» (пісенник), «Криниці життя», «Бог посіяв сонце», «Оранжеве диво», «Наш любий край», «На землі, на небесах і на морі» (загадки), «На ґруні» та інші. Глибока стала рідною для поетеси. Вона працювала в Старововчинецькій середній школі, у школі №1 у Глибокій, в управлінні освіти. А ще вона плідно співпрацює з місцевими композиторами: Орестом Юркевичем, Вірою Франчук, Кузьмою Смалем, Миколою Плешканом. Разом вони створили багато прекрасних пісень.

Де можна прочитати про поетесу

1. **Богдан, В. Д.** Джерела творчого натхнення **Олександри Приходько-Возняк** : [про письменницю Олександрю Григорівну Приходько-Возняк] / В. Д. Богдан // Освіта Буковини. - 2017. - № 16, 28 квіт. - Додаток. - С. 1.
2. **Духовні джерела Олександри Приходько-Возняк** : метод. бібліогр. матеріали до 80-річчя від дня народження педагога, поетеси та громадської діячки / Чернівецька ОУНБ ім. М. Івасюка; Глибоцька ЦРБ // Духовні джерела Олександри Приходько. - Чернівці, 2017. - 20 с. - Бібліогр. : с. 19
3. **"У слові для дітей ми вічно молоді..."** : літературний портрет до 80-річчя від дня народження Олександри Приходько-Возняк // "У слові для дітей ми вічно молоді..." : літературний портрет : до 80-річчя від дня народження Олександри Приходько-Возняк. – Чернівці : ОБД, 2017. - 8 с.

16 квітня – 90 років від дня народження Юрія Гіни – Народного артиста України, лауреата обласної літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича, громадського діяча, знаного музиканта, скрипаля, педагога, диригента, композитора, професора, почесного громадянина Чернівців.

Народився 16 квітня 1932 року у с. Ленківці. Трудову діяльність розпочав у 1947 музикантом- акордеоністом закладу громадського харчування «Чернівчанка» м. Чернівці. Закінчив Чернівецьке музичне училище та Київську державну консерваторію ім. П.Чайковського (1956). З 1956 року — викладач по класу скрипки і директор Чернівецької дитячої

музичної школи № 1 – яку очолював понад 46 років. Водночас викладає в Чернівецькому музичному училищі – де 24 роки пропрацював викладачем.

48 років з його скрипкового класу випущено більше сотні скрипалів, які стали артистами симфонічних оркестрів, педагогами музичних навчальних закладів, а такі, як Тарас Печений, Белла Жилінська, Цвітана Дронь, Тетяна Дуда, Світлана Пампуха — лауреатами міжнародних і Республіканських конкурсів. У 1968 році Георгій (Юрій) Гіна разом з солісткою Софією Ротару брав участь у IX Всесвітньому фестивалі молоді і студентів у м. Софія (Болгарія), де під його керівництвом фольклорний колектив отримав високу оцінку, а солістка - найвищу нагороду «Золотий Орфей».

З 1975 року очолив відомий в області колектив –камерний оркестр Чернівецької обласної філармонії. 30 років Гіна Г. М. був його художнім керівником і головним диригентом. Оркестр, створений ним, у 1978 році здобув перше місце і звання лауреата на першому Республіканському конкурсі камерних оркестрів (м. Київ).

З 1992 року Ю. Гіна працює на кафедрі музики Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, з 1995 року доцент, у 2003 році отримав звання професора. У листопаді 2000 р. Ю.Гіна за плідну працю по збагаченню української національної культури став лауреатом обласної літературно-мистецької премії імені С.Воробкевича. Він - заслужений артист УРСР з 1980, у 2002 р. йому присвоєно звання Народний артист України.

Як композитор Ю. Гіна написав близько ста музичних творів, серед них: інструментальні твори, пісні, п'єси для дуетів, ансамблів, трієстих музик, цимбал, обробки і переклади для ансамблю скрипалів, камерного оркестру, хору і солістів. Твори друкувалися у збірниках і часописах, виходили в записах на платівках. У 1990 р. фірмою «Мелодія» випущені грамплатівки «Буковинський сувенір», де представлені твори Ю. Гіни у виконанні камерного оркестру.

Де можна прочитати про Ю. Гіну

1. **Георгій Гіна : педагог, скрипаль, композитор, диригент : 85 років від дня народження // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2017 році : бібліографічний покажчик. - Чернівці, 2016. - С. 45-46. - Бібліогр.: с. 45-46.**
2. **Залуцький, Олександр. Професор Юрій Гіна став Почесним професором ЧНУ! : [музикант (скрипаль), композитор, диригент] / Залуцький, Олександр // Буковинське віче. - 2017. - № 34, 20 жовт. - С.**

3. **Равлюк, Л.Р. Юрію Гіні - 85!** : [музикант (скрипаль), композитор, диригент] / Л. Р. Равлюк // Освіта Буковини. - 2017. - № 30, 11 серп. - Дод. - С. 2.
4. **Тарасова, Антоніна. Він створив особливий світ музики :** [до 85-річчя від дня народження композитора, професора Юрія Гіни] / Тарасова, Антоніна // Буковина. - 2017. - № 19, 5 трав. - С. 4.

**19 квітня – 170 років від дня народження
австрійського архітектора Фердинанда Фельнера
(1847-1916)**

Народився у місті Відні (Австрія). Його батько був відомим архітектором, за планами якого було збудовано низку театрів. Ще під час навчання у Віденській технічній вищій школі Фердинанд поступив на роботу в архітектурне бюро батька, де розпочав свої перші архітектурні студії. Пізніше був змушений підтримувати батька, який тяжко захворів, і вже незабаром прийняв важливе для себе рішення – самому нести відповідальність за будівельні проекти та будівництво.

Так він самостійно реалізував замовлення на будівництво театру в Брно в Чехії (1870), в 1870-1873 роках збудував театр в Тімішоарі (Румунія), в 1871-1872 роках – міський театр у Відні. До вересня 1871 року продовжував навчання у вищій технічній школі Відня. Цього ж року одружився на уродженці Відня Катерині Планк. У 1872 році у них народився син, якого також називали Фердинандом, а через рік – донька Меланія.

Характеризувати діяльність Фердинанда Фельнера неможливо без згадки про Германа Готфріда Гельмера. Вони нерозривно пов'язані між собою. У 1873 році було засновано спільну фірму «Фельнер і Гельмер», відому будівництвом театрів, яка збудувала в Європі 48 театрів. За період з 1 серпня 1904 по 4 жовтня 1905 р. фірма збудувала театр в Чернівцях.

Помер 22 березня 1916 року.

Де можна прочитати про відомого архітектора

1. **Фельнер Фердинанд : австрійський архітектор :** 165 років від дня народження // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2012 році. - Чернівці, 2011. - С. 78-79. - Бібліогр. : с. 78-79.
2. **Белінська, Світлана. "Мрія із оксамиту та золота" :** до 100-річчя від дня смерті архітектора Фердинанда Фельнера, який збудував Чернівецький театр / Белінська, Світлана // Доба. - 2016. - № 9. - 10 березня. - С. 6.
3. **Фердинанд Фельнер : архітектор :** 170 років від дня народження // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2017 році :

бібліографічний покажчик. - Чернівці, 2016. - С. 46-47. - Бібліогр. : с. 46-47.

**58000 м. Чернівці, вул. Шевченка, 29,
тел. 52– 21– 23, тел. 52– 60– 41
<http://bukovinchiki.cv.ua>
<http://children29.blogspot.com>
e-mail: childlibbuk@ukr.net**